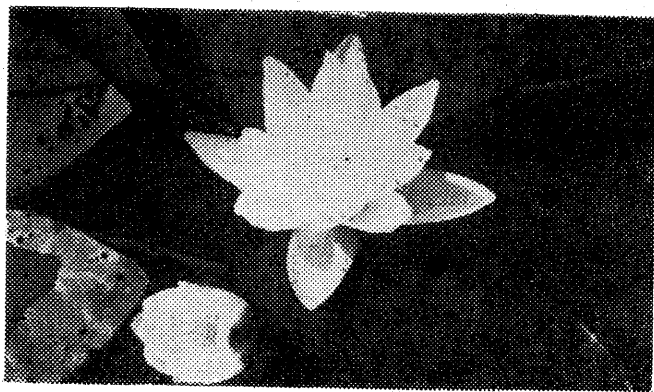

Nuo LEDAK ALNIO

LEIDŽIA LTSR NACIONALINIO PARKO DIREKCIJA

Leidžiamas nuo 1984 m.

1986 m. liepos 25 d.

Bitininko šventę pasitinkant

Bitės nuo seniausių laikų vienija žmones. Bitininkai negali vienas kitam linkėti blogo, negali vienas kito apkalbėti, šmeižti, nes tikima, kad antraip bitės išnykstančios. Žmonės, daugiausia kaimynai, kurie vienas kitam dovanoja bites ar nusiviję spiečių jį palikdavo kitam, tapdavo bičiuliais. Bičiulystės pavyzdžių netrūksta ir šiandien. Bitininkai lankosi vieni pas kitus, dalinasi darbo patirtimi, ruošia inventoriaus, bičių produktų parodas, organizuoja šventes.

Šių dienų bitininkystei irgi reikia nuolatinio žmonių dėmesio ir entuziazmo, laikyti bites tampa kaskart vis sunkiau. Todėl siekiant atgaivinti bitininkystės tradicijas, parodyti jos pasiekimus šiandien, šiais metais rugpjūčio 17 dieną 14 valandą LTSR nacionalinio parko senovės bitininkystės ekspozicijos teritorijoje Stripeikiuose Ignalinos rajono agropromoninis susivienijimas, rajono kultūros ir sporto komplekso taryba ir LTSR nacionalinio parko direkcija rengia Aukštaitijos tarprajoninę Bitininko šventę.

Ruošiantis šiai šventei, rajono LDT vykdomojo komiteto kultūros skyrius, rajono agropromoninis susivienijimas, LTSR nacionalinio parko direkcija kartu su žurnalo

„Mūsų sodai“ redakcija paskelbė tarprajoninės Bitininko šventės scenarijaus konkursą. Sulaukėme įdomių darbų iš Kauno, Klaipėdos, Ignalinos ir kitų vietovių. Vertinimo komisija sutarė pirmosios vietos neskirti, dvi antrąsias paskirti — S. Tamošaitienei iš Kauno ir I. Blerontaitėi iš Klaipėdos. Trečioji premija paskirta A. Gorodeckui iš Ignalinos ir trys paskatinamosios premijos P. Lazarevičiui iš Kauno, L. Jonuškei ir E. Ostanėvičiutei iš Dūksto.

Šventėje dalyvauti pakvieta dvidešimtys rajonų delegacijos, iš jų 12 komandų dalyvaus Bitininkų varžytuvėse.

Diena anksčiau, rugpjūčio 16 dieną, rengiame seminarą šventės dalyviams — bitininkams LTSR nacionalinio parko administraciniam pastate. Seminaras organizuojamas aktualioms bitininkystės problemoms aptarti. Čia kalbės šios srities mokslininkai — specialistai, patirtimi dalinsis įvairių rajonų bitininkai.

Po seminaro įvyks bitininkų vakaronė, kurios dalyviai parodys savo išmonę, kūrybiškus sugebėjimus. Vakaronėje patys bitininkai atliks koncertinius numerius, veiks loterija. Organizuoja nedidelę medaus gaminių parodėlę.

Sekančią dieną bitininkai aplankys respublikos nacionalinį parką.

Šventės metu Stripeikiuose matysime teatralizuotą renginį su pagrindiniais veikėjais Babilu ir Austėja, koncertuos folklorinis ansamblis, vyks profesinio meistriškumo varžybos, koncertuos įvairių respublikos rajonų meno saviuomenės kolektyvai. Nepamiršyti bus ir vaikai. Įvairaus amžiaus vaikams skiriamas žaidimų sektorius.

Atsilankiusiems į šventę specialistai teiks informaciją, nes LTSR sodininkystės draugijos Šiaulių ir Kauno bitininkų skyriai įrengs prekybos konsultacinius taškus „Medus medicinoje ir Kosmetikoje“, „Medus konditerijoje“, „Bitininkystės“. Čia specialistai teiks informaciją, konsultuos interesus, atsakins į jų klausimus, taip pat demonstruos bei pardavinės medaus gaminius, bičių produktus, suvenyrus.

Šventės metu veiks Lietuvos TSR liaudies meno draugijos Vilniaus skyriaus liaudies meistrų ir rajono prekybininkų mugės.

Pasibaigus šventei, bus apdovanojami bitininkų varžytuvių nugalėtojai, savivaldininkai.

V. LEKAVICIUS
Kultūros skyriaus vedėjas

Jonui ČEPONIUI — 60

Šiomet 60-ąjį savo gimtadienį atšventė LTSR dailės instituto docentas, LTSR nusipelnęs meno veikėjas Jonas Ceponis. 1986 metų kovo 31 d. LTSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsaku už nuopelnus lietuvių tarybiniam vaizduojamajam menui ir aktyvų dalyvavimą visuomeniniame gyvenime jam suteiktas LTSR liaudies dailininko vardas.

Tarp žymiausių J. Ceponio kūrinių puikuoja „Palūšė“, „Gaveikėnų kaimas“ bei kiti su nacionaliniame parke esančiomis vietomis ar gyvenančiais žmonėmis susiję paveikslai. Gaveikėnuose prabėgo itin svarbus menininko ir vidiniams ieškojimo laikas — jo vaikystė.

J. Ceponio paveiksluose gamtos elementai, atskiros detalės, medžiai, žemė, debesys, dangus susilieja į vieną sudėtingą, daugiaaplanį ir tuo pačiu vidinai organišką paveikslą. Neįmanoma atpažinti, kur čia įgyti, profesionalūs įgūdžiai, o kur įkvėpimo padiktuotas atradimas, iškylantis pačiam dailininkui nežinomu būdu. Apibendrintas tapybos būdas, pabrėžtos, savotiška maniera užrašintos spalvos, platus piešinys, drąsus, banguojantis potėpis, šių potėpių ritmai — Ceponio tapybos išskirtinės savybės. Čia tartum susiduria vaikiškas išpuodingumas, stebėjimasis gamtos turtingumu, jos įvairiapusiškumu ir brandi dailininko patirtis, mokėjimas gamtos jėgą ir audringą gyvenimą perduoti pustoniais, harmoniška spalvine vientisuma, viso paveikslų sudėtinga vidinė plastinė konstrukcija.

Dailininko paveikslų skambios ir sodrios spalvos nepraranda ekspresijos daugiau kaip per trisdešimt jo kūrybos metų. Tiek laiko praėjo, kai J. Ceponis baigė Vilniaus dailės institutą ir dalyvauja parodose — respublikoje, šalyje, užsienyje. Sunku išvardinti miestus ir šalis, kur buvo eksponuoti ar visam laikui įsikūrę tapytojo kūrinių: Praha, Varšuva, Paryžius, Viena, Monrealis, VFR, JAV, Japonija.

J. Ceponis ir toliau intensyviai dirba. Dauguma jo naujų kūrinių — peizažai. Vasarą tapytojas dažniausiai atostogauja Gaveikėnuose, tad galime tikėtis, kad tėviškės motyvai dar ne kartą skambiosis spalvomis sušvis jo drobėse.

Parengė V. LEKAVICIUS

Bubilas ir Austėja

Stripeikiuose senovės bitininkystės lauko ekspozicijoje puikuoja išpuodingos Teofilio Patiejūno išdrožtos Bubilo ir Austėjos skulptūros. Bitininko šventės metu matysime teatralizuotą renginį su pagrindiniais veikėjais Babilu ir Austėja. Manome, kad leidinio „Nuo Ledakalnio“ skaitytojams bus įdomu sužinoti šiek tiek daugiau apie šiuos mitologinius personažus.

Jau senų senovėje įvairūs kraštai turėjo bičių globėjus dievus. Antai Graikijoje bičių dievas buvo Panas, Priapas, romėnų — Melona, indų — Višnu, latvių — Ušina, lietuvių — Austėja ir Bubilas. Pasak J. Lasicijaus (XVI a.), Austėją žemaičiai garbino, bitėms leidžiant spiečius. Jo veikale „De diis smagitarum“ randame sugretin-

tas net dvi „vaisingumo“ deives:

„Yra taip pat ir dievų: Zėmina — žemės, o Austėja — bičių deivė; tikima, kad jos abi skatina augimą“.

Toliau Lasicijus šitaip tęsia: „ir kai bitės ima spiestis, meldžia (tas deives), kad kuo daugiau jų iš kitur į avilius atvestų, ir kad tranus nuo jų sulaukytų“.

Austėja pristatoma čia, bitininkystės plane, kaip vienintelė tikra motina visų kitų bičių. Austėja čia pasirodo kaip suidealintos bičių motinos, atsakingos šeimnininkės figūra: ji visų pirma rūpinasi, kad jos globojamos šeimynėlės — taip paprastai vadinamos kiekvieno bičių avilio bendruomenės — daugintųsi ir

gausėtų, bet jina drauge ir saugoja priaugantį jaunimą nuo tranų viliojimo. Bitės pavaldas rado Austėją esant labai gilios praeities dievybe, nes bičių dievų žinoma jau neolito ir žalvario amžiaus mene.

J. Lasicijaus dievų sąrašė, be bičių deivės Austėja, dar minimas bičių dievo Babilos vardas, atitinkantis kronikininko M. Srijkovskio minimą bičių demono Bubilos pavadinimą. Abu žodžiai: babilas ir bubilas pagal Lietuviai kalbos žodyną reiškia „storulis“, „didelis storas žmogus“, o bubinas visų pirma „bičių tranas“. Visumoje lietuvių mitologijoje Bubilas pasirodo kaip vyriškas, aktyvus viliojimas ir besaikis smaguriautojas, o išoriniai storas ir gauruotas, t. y., jei Austėja bičių pasaulyje atitinka bičių motinėlės, tai jis — tranų pozicija.

Parengė A. GORODECKIS

Įdomu žinoti

● Pelkės užima 2000 ha, arba 7 proc. nacionalinio parko paviršiaus ploto. (Respublikos teritorijos pelkėtumas 6—7,5 proc.).

● Didžiausios nacionaliniame parke yra Pliaušės — 270 ha ir Minčios I — 240 ha žemapelkės. Be jų ir dar trijų: Baltabiržio, Kūrinio ir Utenoraisčio — Katišių žemapelkių plotas daugiau 100 ha. Iš viso nacionaliniame parke 10 didesnių kaip 50 ha žemapelkių. Visumoj parkui būdingos mažos ir vidutinio dydžio pelkės.

● Daugiausia pelkių yra šiaurinėje parko dalyje. Tai Baltabiržis, Garpšiai, Gražiapušis — Pagranda, Gervėtis, Krakežeris, Minčia, Pažiezulnys, Pliaušė, Versmė, Utenykštis ir kt. Šiaurinėje parko dalyje pelkių yra keleriopai daugiau nei ežerų.

● Pietinėje ir vidurinėje parko dalyse daugumoje pavienės, termokarstinės kilmės pradubos susidariusios pelkės.

● 74 proc. visų nacionalinio parko pelkių žemapelkės, aukštapelkės sudaro tik 26 proc. užpelkėjusio ploto.

● Dauguma parko pelkių — ežerinės kilmės, t. y. užaugę ežerai. Užpelkėjusių ežerų gylis buvęs 2—5 m. Gilesnių ežerų vietoje šiandien tvyro liekaniniai ežerai, arba „akys“.

